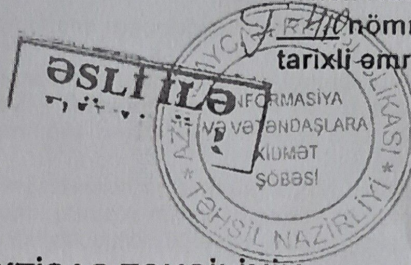

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ

Azərbaycan Respublikasının
Təhsil Nazirliyinin

№ 1708 nömrəli 17.08 2021-ci il
tarixli əmri ilə təsdiq edilmişdir.

**ORTA İXTİSAS TƏHSİLİNİN
İXTİSAS ÜZRƏ**

TƏHSİL PROQRAMI

İxtisasın (proqramın) şifri və adı:

040567 – Telekommunikasiya və kompüter sistemlərinin informasiya təhlükəsizliyi

BAKI – 2021

1. Ümumi müddəalar

- 1.1. Orta ixtisas təhsilinin "040567 – Telekommunikasiya və kompüter sistemlərinin informasiya təhlükəsizliyi" ixtisası üzrə Təhsil Proqramı (bundan sonra ixtisas üzrə Təhsil Proqramı) "Təhsil haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununa, Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabinetinin müvafiq qərarlarına, eləcə də "Azərbaycan Respublikasının ömürboyu təhsil üzrə Milli Kvalifikasiyalar Çərçivəsi" (AzMKÇ) sənədinə və "Orta ixtisas təhsili üzrə ixtisasların Təsnifatı"na uyğun hazırlanmışdır.
- 1.2. Təhsil Proqramının məqsədləri aşağıdakılardır:
 - İxtisas üzrə məzunun kompetensiyalarını, ixtisasın çərçivəsini, fənlər üzrə tədris və öyrənmə metodlarını, qiymətləndirmə üsullarını, təlim nəticələrini, kadr hazırlığı aparmaq üçün infrastruktura və kadr potensialına olan tələbləri, tələbənin təcübəkeçmə, işə düzəlmə və təhsilini artırma imkanlarını müəyyənləşdirmək;
 - Tələbələrə və işgötürənlərə məzunların əldə etdiyi bilik və bacarıqlar, eləcə də təlim nəticələri barədə məlumatlandırmaq;
 - Təhsil Proqramı üzrə kadr hazırlığının bu proqrama uyğunluğunun qiymətləndirilməsi zamanı bu prosese cəlb olunan ekspertləri məlumatlandırmaq.
- 1.3. Təhsil Proqramı tabeliyindən, mülkiyyət növündən və təşkilati-hüquqi formasından asılı olmayaraq Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən və "040567 – Telekommunikasiya və kompüter sistemlərinin informasiya təhlükəsizliyi" ixtisası üzrə subbakalavr hazırlığını həyata keçirən bütün orta ixtisas təhsili müəssisələri üçün məcburidir.
- 1.4. Tələbənin (xüsusi təyinatlı orta ixtisas təhsili müəssisələrinin tələbələri istisna olmaqla) 5 (beş) günlük iş rejimində həftəlik auditoriya və auditoriyadankənar ümumi yükünün həcmi 45 saatdır (ümumtəhsil fənləri istisna olmaqla). Həftəlik auditoriya saatlarının həcmi ümumi həftəlik yükün 50%-dən çox olmamalıdır. İxtisasın xüsusiyyətindən asılı olaraq həftəlik yükün həcmi dəyişdirilə bilər.

2. Məzunun kompetensiyaları

- 2.1. Təhsil Proqramının sonunda məzun AzMKÇ-nin 5-ci səviyyəsində nəzərdə tutulmuş deskriptorlarla yanaşı, aşağıdakı ümumi kompetensiyalara yiyələnmişdir:
 - İxtisası üzrə Azərbaycan dilində şifahi və yazılı ünsiyyətə;
 - Ən azı bir xarici dildə şifahi və yazılı ünsiyyətə;
 - Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixi, hüquqi, siyasi, mədəni, ideoloji əsasları və müasir dünyadakı yeri və roluna dair sistemli və hərtərəfli biliklərə;
 - İş yerində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından səmərəli istifadə bacarığına;
 - Komandada iş, problemin həllinə ortaq yanaşma bacarığına;
 - Yeni şəraitə uyğunlaşmaq, təşəbbüs irəli sürmək və uğur qazanmaq bacarığına;
 - Məsələlərin həlli üçün əlavə məlumat resurslarını müəyyən etmək və seçə bilmək bacarığına;
 - Peşəkar məqsədlər üçün müvafiq məlumatı təhlil etmək, gələcək təhsilini və mövcud bacarıqlarını təkmilləşdirmək, vaxtı idarə etmək və tapşırıqları vaxtında tamamlamaq bacarığına;
 - Fəaliyyətində sosial və ekoloji məsuliyyətə, eləcə də etik yanaşmaya, həmçinin keyfiyyətə üstünlük vermək bacarığına;
 - Bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədilə vəziyyəti və özünü yenidən qiymətləndirmə və özünütənzimləmə bacarığına.
- 2.2. Təhsil proqramının sonunda məzun aşağıdakı peşə kompetensiyalarına yiyələnmişdir:
 - İxtisasının mahiyyətini və sosial mənasını bilməli, ona davamlı maraq göstərməli, ixtisası üzrə tədqiqat üsullarından istifadə etmək qabiliyyətinə malik olmalıdır;
 - İxtisasına uyğun planlaşdırma üsullarından istifadə etmək bacarığı;
 - İxtisasa uyğun məsələlərin təhlilini aparmaq bacarığı;
 - Müstəqil işləmək, təşəbbüskarlıq və liderlik bacarığına yiyələnəli;
 - Elektron kitabxanalardan, referativ jurnallardan ixtisasına uyğun aktual elmi-texniki məlumatları əldə etmək;
 - Peşə fəaliyyətində informasiya-kommunikasiya texnologiyalarından istifadəni bacarmalıdır;
 - İnformasiyanın növləri, informasiyanın toplanması, ötürülməsi, işlənməsi, ümumi xüsusiyyətləri bilməli;
 - İqtisadi və sosial proseslərin təhlilində riyazi və alqoritmik modeləşdirmə üsullarından istifadə etmək;
 - Kompüter sistemlərində və şəbəkələrində informasiyanın mühafizə olunmasını bilmək;
 - Kompüter və kompüter sistemlərinin istismarı, quraşdırılması və s. işlərin yerinə yetirilməsini bacarmaq;
 - Kompüterin və hesablama sistemlərinin arxitekturalarını və onların komponentlərini, kompüterin hesabi və məntiqi əsaslarını, fərdi kompüterin funksional-struktur təşkilini bilməli;
 - Müasir proqramlaşdırma vasitələrindən, əməliyyat sistemləri və tətbiqi proqramlardan istifadə etməyi bacarmaq;
 - Müasir proqramlaşdırma dilləri vasitəsi ilə fərqli peşə sahələrində tətbiqini bacarmaq; Əməliyyat sistemləri və tətbiqi proqramlardan istifadə etməyi bacarmaq;

- Əməliyyat sistemlərinin quraşdırılmasını, problemlərin qarşısının alınması, aşkar edilməsi və aradan qaldırılmasını bacarmaq;
- Lokal və qlobal kompüter şəbəkələrinin iş prinsipini, şəbəkələrin topologiyaları bilməlidir;
- Kompüter sistem və komplekslərinin istismarında müasir texnologiyaları mənimsəməli;
- Kompüter sistem və komplekslərinə texniki xidmətin göstərilməsini bacarmaq;
- İxtisas səviyyəsini daim artırmalı və iş sahəsində yeniləşən texnika və texnologiyalardan istifadə etməyi bacarmaq;
- İş yoldaşları və istehlakçılarla mədəni davranış qaydalarına malik olmağı bacarmaq;
- İnternet şəbəkəsinə qoşulma üsullarını, əsas axtarış mexanizmlərini və onların imkanlarını bilməlidir.

3. Təhsil Proqramının strukturu

3.1. Təhsil Proqramı "040567 – Telekommunikasiya və kompüter sistemlərinin informasiya təhlükəsizliyi" ixtisası üçün 120 AKTS (2 il)¹ kreditindən ibarətdir. Kreditlər aşağıdakı şəkildə bölüşdürülür:

Fənlərin sayı	Fənin adı	AKTS krediti
Ümumi fənlər		30
1	Azərbaycan tarixi Bu fənn Azərbaycanın dövlətçilik ənənələrinin yaranması, formalaşması və inkişafını sistemli şəkildə, xronoloji ardıcılıqla öyrənir, Azərbaycan dövlətçiliyinin formalaşmasında siyasi, ideoloji, iqtisadi, mədəni amillərin rolunu təhlil və tədqiq edilir. Müasir dünyada Azərbaycan dövlətinin yeri və rolu sistemli təhlil edilir.	5
2	Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya Bu fənn çərçivəsində tələbələrə Azərbaycan dilində təqdimat etmək, nəqlik, akademik və işgüzar yazı bacarıqlarının aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.	4
3	Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya Bu fənn çərçivəsində tələbələrə xarici dillərdən birində ixtisası üzrə təqdimat etmək, nəqlik, akademik və işgüzar yazı, şifahi və yazılı bacarıqların aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.	15
Seçmə fənlər (Seçmə fənlər orta ixtisas təhsili müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilir. İxtisasın spesifikasiyasından asılı olaraq seçmə fənlər dəyişdirilə bilər.)		
4	Fəlsəfə	3
	Sosiologiya	
	Hüququn əsasları	
	Məntiq	
	Etika və estetika	
	Multikulturalizmə giriş	
5	Informasiya texnologiyaları (ixtisas üzrə)	3
	Informasiyanın idarə edilməsi	
	Sahibkarlığın əsasları və biznesə giriş	
İxtisas fənləri		30
6	Riyaziyyat Bu fənn çərçivəsində matrislər və onlar üzərində əməllərin, xətti tənliklə sistemi və onun həll yollarının; vektorlar üzərində düz xətt və ikinci tərtib əyrilərinin tənliklərindən istifadə edərək məsələlərin həll üsullarının; ədələrin bir say sistemindən digərinə keçirilməsi yollarının; məntiqi cəbrin elementlərinin; kombinatorika və ehtimal nəzəriyyəsinin elementlərinin; riyazi statistikanın əsas anlayışlarının öyrənilməsinə xüsusi diqqət yetirilməlidir.	6
7	Əməliyyat sistemləri Bu fənn çərçivəsində əməliyyat sistemlərinin təsnifatı, xüsusiyyətlərini və funksiyalarını, müxtəlif fayl sistemləri və onların əsas imkanlarını, fayl, kataloq, disk anlayışlarını, əməliyyat sistemlərinin əsas komponentlərini və nüvə tiplərini, əməliyyat sistemlərinin iş prinsipi, qurulmasının əsas mərhələlərini, imkanlarını, xidməti və xüsusi proqramları, mühafizə imkanlarını bilməli.	4

¹ Ümumi orta təhsil bazasından qəbul olanlar 1 il artıq, qiyabi təhsilə formasına qəbul olanlar isə 0,5 il artıq təhsil alırlar.

8	Alqoritmləşdirmənin əsasları və proqramlaşdırma Bu fənn çərçivəsində alqoritmləşdirmənin əsasları, alqoritm anlayışı və alqoritm qurulmasının əsas prinsiplərini; əsas alqoritmik konstruksiyaları; proqramlaşdırma dillərinin inkişafı, onların təsnifatı, proqramlaşdırma sistemi anlayışını; alqoritmik dilin əsas elementlərini; dinamik proqramlaşdırmanın elementlərini, alqoritm, çeşidləmə; alqoritmlərin effektivliyini; müasir proqramlaşdırma dillərinin strukturu, operator və əməliyyatları, idarəedici strukturlar, verilənlərin strukturu, fayllar, altproqramlar, altproqram kitabxanasının tərtib edilməsini; obyekt yönümlü proqramlaşdırmanın əsas prinsiplərini; sinif və obyekt anlayışı, onların xüsusiyyət və üsullarının öyrənilməsi nəzərdə tutulmuşdur.	4
9	İnformasiyanın qorunmasının texniki vasitələri və üsulları Verilənlərin emalı üçün istifadə olunan texniki vasitələr İnformasiyanın mühafizəsinin aparat metodları İnformasiya sızıntısının texniki kanalları İnternetdə təhlükəsizlik məsələlərini; təhlükəsizlik protokollarını onların tətbiqi mexanizmlərini; elektromaqnit kanalları vasitəsi ilə məlumat sızması və onun qarşısının alınması; sistemin və istifadəçinin həqiqiliyinin müəyyən edilməsi; antivirus proqramlarının istifadə olunması, ziyanverici proqramlar; kompüter virusları, şəbəkə qurduları, troya proqramları, spamlar; texniki informasiya mühafizəsi proqramları; identifikasiya və autentifikasiyasının öyrənilməsi nəzərdə tutulmuşdur.	4
10	İnformasiyanın qorunmasının proqram vasitələri Əməliyyat sistemləri təhlükəsizliyinin altsistemlərinin strukturunu və onların yerinə yetirdiyi funksiyaları; idarəedici və emaləedici proqramlar yığımını; kompüter sisteminin mühafizəsinin proqram təminatı vasitələrini; antivirus mühafizə vasitələri və səviyyələrini öyrənilməsi nəzərdə tutulmuşdur.	6
11	İnformasiya təhlükəsizliyinin əsasları İnformasiyanın mühafizəsi anlayışı; kompüter sistemləri və komplekslərində təhlükələrin təsnifatı; əsas növləri və əlamətləri; təhlükəsizliyin təmin olunmasının texnoloji aspektləri; informasiyanın kriptografik müdafiəsi prinsipləri; şəbəkələrdə təhlükəsizliyin təmin olunmasında müasir vasitələri və informasiya sistemlərində və şəbəkə daxilində informasiyanın mümkün olan müdafiə imkanları informasiya mühafizəsi problemləri; təhlükəsizliyin standart modeli, Təbii təhlükələr, süni təhlükələr; kompüter sistemlərində və şəbəkələrində informasiyanın qorunmasının xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi nəzərdə tutulmuşdur.	6
Orta ixtisas təhsili müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər²		30
Burada olan fənlər hər bir orta ixtisas təhsili müəssisəsi tərəfindən fərdi qaydada müəyyən edilir və həmin ixtisasın tədris planında əksini tapır.		
Təcrübə		30
12	İstehsalat təcrübəsi <i>Təcrübənin növü istehsalat xarakterlidir. Keçirilmə üsulu stasionar və səfərə getmə ola bilər. Təcrübənin tipi peşəkar bacarıq və peşəkar fəaliyyət təcrübəsi əldə etməkdir. Təcrübənin məqsədi: təhsilənlərin nəzəri hazırlığının möhkəmləndirilməsi və dərinləşdirilməsi, müstəqil peşəkar istehsalat fəaliyyətində praktiki bacarıq, sənədlər və təcrübənin əldə edilməsi.</i> <i>Təcrübənin vəzifələri: müəssisənin istehsal fəaliyyətini təhlil etmək bacarığı, müəssisənin real fəaliyyətinin öyrənilməsinə əsaslanaraq peşə fənlərini öyrənilməsində tələbələr tərəfindən əldə olunan nəzəri biliklərin dərinləşdirilməsi və möhkəmləndirilməsi, informasiya təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədi ilə prosedurlar, standartlar və proseslər işləyib hazırlanması və tətbiq edilməsi, qanunsuz və ya səlahiyyətsiz giriş hallarının aşkarlanma məqsədi ilə informasiya sistemlərinə nəzarət olunması və yoxlanılması, təhlükəsizliyin pozulması və qəza hallarını sənədləşdirmə hesabatlarda hazırlanması, informasiya qorunması tədbirlərinə dair tələblərin formalaşdırılması prosedurlarını mənimsəməlidir.</i>	30
CƏMI		120

²Bu fənlər professor-müəllim heyətinin təcrübəsi, tədqiqat infrastrukturunu, yerli və beynəlxalq iş imkanları nəzərə alınaraq orta ixtisas təhsili müəssisəsi tərəfindən təklif edilir. Orta ixtisas təhsili müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər tələbələr üçün seçmə xarakteri daşımalı, eləcə də tələbələrin xarici mübadilə proqramlarında iştirakına şərait yaratmalıdır.

- 3.2. Orta ixtisas təhsili müəssisəsinə hər hansı ixtisas üzrə ümumi orta təhsil bazasından tələbə qəbulu olduğu halda, ixtisasın təhsil proqramında aşağıdakı ümumtəhsil fənlər bölmü nəzərdə tutulmalıdır.

Tədris Azərbaycan dilində aparılan qruplar üçün		
Fənn bölmünün kodu	Fənlərin adı	Saat miqdarı (həftəlik)
ÜF-B01	Azərbaycan dili	3
ÜF-B02	Ədəbiyyat	2
ÜF-B03	Xarici dil	4
ÜF-B04	İkinci xarici dil	2
ÜF-B05	Azərbaycan tarixi	2
ÜF-B06	Ümumi tarix	1
ÜF-B07	Riyaziyyat	5
ÜF-B08	İnformatika	2
ÜF-B09	Fizika	2
ÜF-B10	Kimya	2
ÜF-B11	Biologiya	2
ÜF-B12	Coğrafiya	2
ÜF-B13	Çağırışa qədərki hazırlıq	2
ÜF-B14	Fiziki tərbiyə	2
Cəmi:		33
ÜB-B15	Dərsdən kənar məşğələlər	2
Yekun:		35

Tədris rus dilində aparılan qruplar üçün		
Fənn bölmünün kodu	Fənlərin adı	Saat miqdarı (həftəlik)
ÜF-B01	Rus dili	3
ÜF-B02	Ədəbiyyat	2
ÜF-B03	Azərbaycan dili – dövlət dili kimi	2
ÜF-B04	Xarici dil	4
ÜF-B05	Azərbaycan tarixi	2
ÜF-B06	Ümumi tarix	1
ÜF-B07	Riyaziyyat	5
ÜF-B08	İnformatika	2
ÜF-B09	Fizika	2
ÜF-B10	Kimya	2
ÜF-B11	Biologiya	2
ÜF-B12	Coğrafiya	2
ÜF-B13	Çağırışa qədərki hazırlıq	2
ÜF-B14	Fiziki tərbiyə	2
Cəmi:		33
ÜB-B15	Dərsdən kənar məşğələlər	2
Yekun:		35

Qeydlər:

- Ümumtəhsil fənləri tədris olduğu halda, həmin fənlərə kreditlər ayrılır.
- Hər iki bölmə üzrə fənlərin tədrisinə ayrılan həftəlik saatların miqdarı ixtisasdan asılı olaraq (saatların cəmi dəyişmədən) dəyişdirilə bilər.
- Dərsdən kənar məşğələ saatlarının miqdarı həftəlik saatların maksimal miqdarının 20 faizindən çox ola bilməz.

- Zəruri hallarda dərscənəkar məşğələ saatlarından fənnin (fənlərin) tədrisinə ayrılmalıdır.
- 3.3. Orta ixtisas təhsili müəssisəsinə hər hansı ixtisas üzrə ümumi orta təhsil bazasından tələbə qəbulu olduğu halda, birinci tədris ilində təhsil aşağıdakı istiqamətlər üzrə təşkil olunur:
- mövcud qanunvericiliyə uyğun olaraq, meyil və maraqları, potensial imkanları nəzərə alınmaqla tələbələr üçün müxtəlif təmayül istiqamətləri üzrə;
 - təmayülləşmə tətbiq olunmayan istiqamət üzrə.
- 3.4. Təmayülləşmə tətbiq olunan istiqamətlər üzrə fənlər və onlara ayrılan saatların miqdarı tam orta təhsil səviyyəsi üzrə Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilən müvafiq tədris planlarına (X və ya XI siniflərdən birinin fənn və saatlarına) uyğun olaraq müəyyən edilir.

4. Tədris və öyrənmə

- 4.1. Tədris və öyrənmə mühiti elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələr təhsil proqramının ikinci bəndində nəzərdə tutulan təlim nəticələrini əldə edə bilsinlər.
- 4.2. Tədris və öyrənmə metodları müvafiq sənədlərdə (məsələn, müəllimin sillabusunda və s.) təsvir edilməli və ictimaiyyətə (məsələn, kollecin veb sahifəsində, proqramın broşurlarında və s.) açıq olmalıdır.
- 4.3. Tədris və öyrənmə metodları innovativ təhsil təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Tədris və öyrənmə metodlarının müntəzəm şəkildə təkmilləşdirilməsi kollecin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.
- 4.4. Təlim prosesində fərqli tədris metodlarından istifadə edilməlidir. Bu metodlar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesində fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə edilə biləcək tədris və öyrənmə metodları aşağıdakıları nümunə olaraq göstərmək olar:
- təqdimatlar;
 - müzakirələr,
 - debatlar;
 - müstəqil iş/araşdırma
 - layihələr;
 - sahə işləri;
 - rollu oyunlar;
 - hesablar;
 - ekspert metodu;
 - simulyasiyalara s.
- Bu metodlar aşağıdakı formalarda həyata keçirilə bilər:
- mühazirə (o cümlədən audio və video) və seminarlar (o cümlədən distant);
 - praktik məşğələlər;
 - laborator məşğələlər və s.

Qeyd: sadalanan metodlar və formaları ixtisasın spesifikasiyasından asılı olaraq seçilə və (və ya) dəyişdirilə bilər.

- 4.5. Təhsildə nəzəriyyə və praktiki təlim arasında tarazlıq gözlənilməlidir. Əsas diqqət əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına uyğun olaraq praktiki bacarıqların gücləndirilməsinə yetirilməlidir.
- 4.6. Təhsil proqramı tələbələrin müstəqilliyini dəstəkləməli və ömürboyu təlim konsepsiyasını inkişaf etdirməlidir. Təhsil prosesinin sonunda tələbə hər hansı istiqamətdə müstəqil işləyə bilməli və təhsilini ömürboyu davam etdirməyi bacarmalıdır.

5. Qiymətləndirmə³

- 5.1. Qiymətləndirmə elə təşkil olunmalıdır ki, tələbələrin gözlənilən təlim nəticələrini əldə etmələri səmərəli şəkildə ölçülə bilsin. Bu, əldə olunan irəliləyişi monitorinq etməyə, təhsil proqramlarının nəticələrinə hansı dərəcədə nail olunduğunu qiymətləndirməyə, eləcə də tələbələrlə fikir mübadiləsinə şərait yaratmağa və təhsil proqramlarının təkmilləşdirilməsi üçün ilkin şərtlərin formalaşdırılmasına yardım etməlidir.
- 5.2. Qiymətləndirmə üsulları müvafiq sənədlərdə (məsələn, fənn proqramında, sillabusda və s.) təsvir edilməli və hamı üçün açıq olmalıdır (məsələn, təhsil müəssisəsinin veb sahifəsində, proqramın broşürlərində və s.).
- 5.3. Qiymətləndirmə üsulları innovativ tədris təcrübələri nəzərə alınaraq davamlı şəkildə nəzərdən keçirilməli və təkmilləşdirilməlidir. Qiymətləndirmə üsullarının müntəzəm şəkildə yenilənməsi orta ixtisas təhsili müəssisəsinin keyfiyyət təminatı sisteminin bir hissəsi olmalıdır.

³ Fənni tədris edən müəllim fənn üzrə təlim nəticələrinin və hər təlim nəticəsi üzrə təlim və öyrənmə metodlarını, eləcə də qiymətləndirmə üsullarını Əlavə 1.3-də qeyd edildiyi kimi müəyyən etməlidir.

5.4. Tədris prosesində fərqli qiymətləndirmə üsullarından istifadə edilməlidir. Bu üsullar tələbəyönümlü yanaşmanı və tələbələrin təlim prosesində fəal rol oynamasını təşviq etməlidir. İstifadə ediləcək qiymətləndirmə üsullarına nümunələr:

- yazılı tapşırıqlar;
- bilik və bacarıqlara dair testlər, kompyuter əsaslı testlər;
- şifahi təqdimatlar;
- sorğular;
- açıq müzakirələr;
- praktika hesabatları, sahə işləri hesabatları;
- praktikada, laboratoriyada müşahidələrə əsasən bacarıqların qiymətləndirilməsi;
- layihə işlərinə dair hesabatlar;
- portfolionun qiymətləndirilməsi;
- frontal sorğu;
- qrup şəklində və özünü qiymətləndirməyə s.

Qeyd: *sadalanan üsullar fənnin spesifikasiyasından asılı olaraq seçilə və (və ya) dəyişdirilə bilər.*

- 5.5. Təlim nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsində istifadə olunan üsullar aydın müəyyənləşdirilmiş meyarlara əsaslanmalıdır və təhsil müddətində tələbənin əldə etdiyi bilik, bacarıq və qabiliyyət səviyyəsini düzgün və etibarlı şəkildə müəyyən etməyə imkan verməlidir. Təlim nəticələrinin qiymətləndirilməsi zamanı müəllimlər şəffaflıq, qərəzsizlik, qarşılıqlı hörmət və humanistlik prinsiplərini rəhbər tutmalıdırlar.
- 5.6. Tələbələrə müəllimlərlə/qiymətləndiricilərlə təhsillərinin bütün aspektlərini, o cümlədən qiymətləndirmə prosesini müzakirə etmək imkanı verilməlidir. Orta ixtisas təhsili müəssisəsi müvafiq qaydalara uyğun olaraq qiymətləndirmə prosesi, yaxud qiymətlə bağlı apelyasiya prosedurlarını müəyyən etməlidir.
- 5.7. Akademik etika təhsil prosesində önəmli yer tutur. Tələbələrə akademik dürüstlüyə riayət etmək, plagiatproblemini anlamaq öyrədilməlidir. Onlar intellektual əməyinəqli mülkiyyət hüquqları barəsində məlumatlandırılmalıdırlar.
- 5.8. Orta ixtisas təhsili müəssisəsinə ümumi orta təhsil bazasından tələbə qəbulu olduğu halda, qiymətləndirmə orta ixtisas təhsili müəssisəsinin müəyyən etdiyi qaydalara uyğun olaraq həyata keçirilir.

6. Proqramın və hər bir fənnin təlim nəticələri

- 6.1. Hər bir fənnin təlim nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi və hər bir fənnin sillabusunun hazırlanmasında orta ixtisas təhsili müəssisəsinin/akademik heyətin səlahiyyətindədir. Təhsil proqramının təlim nəticələri isə bu Proqramla müəyyən olunur. Orta ixtisas təhsili müəssisəsi təhsil proqramının təlim nəticələrinə əlavələr edə bilər.
- 6.2. Təlim nəticələri müvafiq olaraq bu proqramı hazırlayan işçi qrupu və hər bir orta ixtisas təhsili müəssisəsi tərəfindən Əlavə 1-dəki formaya uyğun olaraq müəyyənləşdirilir. Təlim nəticələri matrisində (Əlavə 2) fənlərlə təlim nəticələri arasındakı əlaqə əks olunmalıdır.
- 6.3. Təhsil Proqramının cəmiyyətin və əmək bazarının dəyişən ehtiyaclarına cavab verən nəzəri və praktiki məzmunu təmin etməsi məqsədilə fənlərin sillabusları hər semestr yenilənməlidir.

7. İnfrastruktur və kadr potensialı

- 7.1. Təhsil Proqramının tədris, öyrənmə və qiymətləndirmə prosesi orta ixtisas təhsili müəssisəsinin aşağıdakı infrastruktura malik olmasını zəruri edir: Orta ixtisas təhsil müəssisəsinin "040567 – Telekommunikasiya və kompüter sistemlərinin informasiya təhlükəsizliyi" ixtisasının təhsil proqramına müvafiq hazırlanmış Tədris planında nəzərdə tutulan fənlər üzrə dərslərin aparılması, təcrübələrin keçirilməsi üçün müvafiq avadanlıqlar və İKT ilə təchiz olunmuş kabinet və laboratoriyalar, kompüter sinifləri, emalatxanalar və sair ilə təmin olunmuş maddi texniki bazası olmalıdır. Təhsil alanların orta ixtisas təhsil müəssisəsinin lokal şəbəkəsinə, internetə, məlumat bazalarına, elektron kitabxanalarına, axtarış sistemlərinə çıxış təmin edilməlidir.
- 7.2. Orta ixtisas təhsili müəssisələrinin professor-müəllim heyəti ən az bakalavr dərəcəsinə malik olur. Digər dövlət, yaxud özəl müəssisələrdən və/və ya digər müvafiq təşkilatlardan gələn peşəkarlar da tədrisə cəlb oluna bilərlər.

8. Təcrübə

- 8.1. Təcrübə tələbənin nəzəri biliklərinin praktikada tətbiqi, eləcə də peşə bacarıqlarının gücləndirilməsi baxımından vacibdir.
- 8.2. Təcrübə özəl şirkətdə, dövlət müəssisəsində, kollec, universitet, beynəlxalq təşkilat və şirkətlərdə və s. təşkil oluna bilər.
- 8.3. Təcrübədən əvvəlcə orta ixtisas təhsili müəssisəsinə təcrübə təşkil olunacaq şirkət/müəssisə/laboratoriya ilə müqavilə imzalanmalıdır. Eyni zamanda, tələbənin fərdi müraciəti əsasında onun ixtisasına uyğun digər